

H. Penttinen kirjasto

Isä-isän Salkeen Saatös

eli

Kristillinen Koto.

Myöskin niitten huoneh, josta kukaan kukaan kukaan
kukaan niitten huoneh kukaan kukaan

— 66 —

Isä-isän Tälkeen-Säätös

eli

Kristillinen Koto.

Helsingissä, S. E. Frits'in kirjapainossa, 1863.

Imprimatur: C. R. Lindberg.

Isä-isän jälkeen-säätös.

Kristillinen foto, se tahtoo sanoa kristillinen piiri, se koti-elämä, jossa Kristillisyyden opetuksia mielellään kuullaan ja halukkaasti seurataan, on epäilemättä kauniin taulu, kun elä-mässä saattaa kohdata meitä. Löytyykö maail-massa onnellisuutta, niin on se siellä haettava; sillä Kristillisyyden suurin tarkoitus on yhä ihmisiä niin ajassa kuin iankaikkisuudessa onnelliseksi; ja tätä tarkoitustaan voittaa kristil-lisyys, jos sen opetuksia seurataan. Tällainen foto-onnellisuuden taulu nähtiin 50 vuotta taak-päin eräässä papillisessa perheestä maalla, jossa vanha patriarkki, kristillisellä neuvoillaan ja esikuvallaan oli perustaneet sen onnellisuuden ja tyytyväisyyden, joka raukoomatta pysyi tässä rauhallisessa kodossa. Koska nämä neu-votylipäänsä laikki mahdumvat niihin hyvästi-

jättö-sanoihin, joita hän elämänsä lopulla lapsille ja lastensa lapsille lausui, niin jätetään ne muidenkin luettavaksi siinä toivossa, että ne kenties saattavat myöskin olla tehoitukseksi muille, jotka mielellään kuulevat Jumalan sanaa ja sitä sydämiinsä kätkevät.

Wanhusten viime hyvästi-jättö-sanat kuulivat näin:

”Rakkaat ystäväni! Minä tunnen että elämäni lopulle fiiruhtaa, että eloni päivät lähenewät viimeistä. Harmaat hiukseni, hämärät silmäni, vanhuuden heikkous ja fysemmättömyys, kahdeksan kymmenet vuoteni, joiden yli ihmisikä harvoin ennättää; kaikki minua siitä muistuttavat. Mutta ennenkuin pääni levolle lasken tahtoisin minä mieleltään puhua teille muutamia sanoja, jotka ovat tuodut niistä tyypistä mietteistä ja siitä kokemuksesta, jotka ovat ijällisen elämän parahimmat hedelmät. Minä tahtoisin lyhykäisyydessä sanoa teille,

miten minä olen löytänyt onnen tässä maailmassa, sillä minä olen wakuutettu, että te samalla tiellä tulette löytämään sen. Maallista tawarata ei ole minulla paljon teille jättää; minä en ole koskaan saattanut warustaa niitä enemmän, kun mitä kohtuullisen elämän tarpeeksi on ollut wälttämätöin, kumminkaan en puutteessa, Jumalalle kiitos! koskaan ole ollut. Jos on joskus ollut minulla wähän enemmän kun mitä tarwinnut olen, niin en ole saattanut seisoa vastaan sydämmeni halua, joka on kehoittanut minua auttamaan köyhää hädästä ja lie Wittämään kufistetun waiwoja. Olkaatte siis sillä lohduitettut, että elämän onnellisuus ei ripu niistä maallisista eduista, joita rikkaus antaa, että rikkaus päin wastoin, useimmin kun sitä maailma usko, tuo ihmisille onnettomuuden, kun taas rehelligesti ansaittu kohtuullinen leipä, antaa ihmiselle suurimman tyydy-

tyksen ja on, niin sanoakseni, höyrytetty Herran siunauksella. Teidän on niin muodoin pitäminen ne opetukset ja käskyt, joita minä elämäni tullen olon kokenut istuttaa teidän ymmärryksenne ja joita minä nyt kerron, parhaimpina perintönä, jota minä olen voinut teille antaa.

"Niinkuin rakkaus on se perustus, johon Kristillisyys ylimalkaan nojaa, niin on myöskin keskinäinen rakkaus kotielämän onnen ja menestyksen perustus. Meidän on siis alati, tulla laksemme onnellisiksi, pitäminen tämä totuus muistossamme. - Mutta rakkaus saattaa ainoastaan asua puhtaassa ja viattomassa sydämessä. Sentähden me myöskin rukouksemme: Luo Jumala minuun uusi sydän ja uusi, vahva henki. Kun ihmisessä yhdistyy sydämen hyvyys ja selvä walaistu ymmärrys, ja hänellä on seä waimaa että halua tehdä työtä ihywan menestymiseen, on hän saawuttanut aloimman ihmellisyuden taroituksen. Mutta

Jumala ainoastaan voi antaa tätä voimaa heikolle ihmiselle. Meidän on siis päivittäin rufoileminen häneltä voimallista apua, että hän antaisi meille puhtaan sydämmen ja uuden wakaan hengen se on: että hän meissä luotettaisi wanhan ihmisen eli synnin ja lastisi sydämmimme jumalaallisen henkensä voiman.

”Mutta, niinkuin minä ennen olen sanonut on siwistyyksen paras ja kauniin hedelmä: rakastawainen sydän, jonka awut minä tahdon eteenne asetta selkeämmästi.— Rakkaus on laupias, se ei wihastu. Jos sinä luulet jonkun tehneen sinulle wäärästä taikka jos joku on sitä sinulle tehnyt, niin älä wihastu; ole waka, ole sorwelias, koeta kufistaa ne wihan tunnot, jotka tahtowat nousta sinun sydämmestäsi. Syy kotielämän eripuraisuuteen ja ikäwästy miseen on etufynnessa paha mielen-ala. Niin lauan kun tämä wallitsee ihmisessä ei voi sy-

dän eikä ymmärrys hallita. Ihmisen turmel-
tu luonto kokee tämän peitten alla kätkiä
suuria voimiaan. Meidän on siis lapsuudesta
oppiminen hillitsemään mielialaamme, sillä muu-
ten voita se meidät ja joutuu haltitsijaksemme
ja me koemme sitten turhan päästä tämän hä-
wyllisen ikeen alta. Sentähden näemme, kun
on tätä lapsuudessa huomaamatta jätetty, että
muuten hyvätkin ihmiset horjahtuvat ja lankee-
vat ja saavat sitten katkerasti katua, että an-
toivat pahan luontonsa päästä valloilleen.
Muistatkaatte että semmoisena hetkenä ihminen
on joutunut rakkauden alalta pois, sillä rakkaus
ei kahdetti, ja on langennut vihan, kentie-
si wainon wallan alle; näiden paholais wal-
tain alle, jotka ovat kaiken ilon ja onnen viha-
miehet, ja joita Jumala on sallinut nousta
kadotuksen syvyydestä awun koettamiseksi, sillä
awu tiusauksesta ei ole awu. Koettakaa siis
kaiken voimin kufistaa pahaa luontoanne. Voit-

tefo tuota kofta fen paifumifefsa, niin on voit-
 to teidän: filloin herää teidän paremmat tun-
 tonne ennenkuin wälinäinen wiha ennättää
 päästä walloille. Täsfä waaditaan woimollinin
 ja wafaa tahto, foetettu färfiwalifhyys: mutta
 rakkaus on kätfiwällinen. Sen afella
 on teidän fiis fotiminen. Te faate pian ha-
 waita kuinka tämmöifien woiten woitettua palk-
 kanne on suurin ilo. Te faate hawaita kuinka
 fuloifet awun ja rakkauden hedelmät owat.
 Mutta kun ei ihmis luonne faata päästä niis-
 tä heikkouffista, jotta fyntymä=hetkeftä=häntä
 seuraawat, niin emme faata ajatellafaan fem-
 moifta fotoa löytywän, joffa ei jofkus wäyhäi-
 fiä erepuraisuuffia nouffii. Silloin on rakkau-
 den taafen wäliin afuminen, ja fowinnon
 enkelinä jälleen yhdistäminen ne erfaunneet
 fydämmet ja jos mahdollinen on, wielä fiinte-
 ämmillä fuffa=fiiteillään fitominen niitä yhteen.
 Meidän tulee muiftaa, ettei fuffaan faata rakka-

utta waatia, josta ei osoita waastaawaa raffautatafasin. Se ei siis ole kyllin, että sinä sydämessäsi, johon Jumala yksin woi katsoa, rakastat, sinun pitää raffauttasi myöskin näyttämän, sinun pitää antaman suusi tulkita tuntojasi, sillä ihminen, jolla tunteita on, wattii raffautta siltä, jota rakastaa. Tämä on elämän korkeimpia ihailuksia. — Warokaatte siis, ettei elämänne kulu raffaudetta, ja turhaan — koska te itse olette rakastamattomia.

”Raamattu sanoo: Rakkaus ei omaansa etsi. Omanwoiton pyyntö on epäilemättä wirhe, josta yleimmästi asuu ihmiskunnassa. Ihmiset hakewat etufynnessä aina ensiksi omaa etuaan, he hakewat omaansa ja usein eiwät he ole näkewänäänkään hätää, josta on lähimmäisensä kohdannut. Tämöinen käytös ei ole Kristillinen, sillä kristillinen mielen-ala löytää suuremman ilonsa muille hyvää tehdessään, waik-

kapa omain maallisten etuinsa uhraamisellakin;
 mutta mitä ihminen tämmöisellä uhraamisella
 menettää, sen voittaa hän sisällisen rauhan
 lautta täytettyin welvollisuuksien tunnoissa.
 Suuresti tarpeellinen on siis sydämessämme
 kufistua tuon julman hävyllisen oman-voiton
 pyynnön, joka ei säästä muuta rakkautta kuin
 omaa rakkautta, ja joka sentähden on sekä kai-
 lenmoiselle kotielämällä että myöskin valta-
 funnalle vihollinen. Mutta näiden menehty-
 minen riippuu juuri keskinäisistä uhrauksista,
 yhteisten voimien yhdistymisestä ja yhteisen
 parhaan ahnettimattomasta puolenpidosta. Ih-
 minen, joka ainoasti etsii omaansa, katsoo ka-
 dehtiwaisilla silmillä sitä, joka on langennut
 weljensä tai sisarensa osalle, wäliin siitäkin syys-
 tä että hän luulee itselleen wäärästä tapah-
 tunen. Mutta oman-voiton pyytämätöin on
 walmis attamaan omastaan ja antamaan toi-
 selle, sillä hän pelkää saaneensa liian paljo.

Oman-voiton pyyntö on siis rakkauden kowin wihollinen, sen kowiu koetus, mutta oman-voiton pyynnön voittaminen on siis rakkauden suuriu voitto-riemu, sillä sen kautta saatta ihminen täyttää toista tärkeää käskyä: Rakasta lähimmäisesi niinkuin itseä. Moni riista kuolisi jo alussaan, ellei niitä oman-voiton pyyntö ja kateus voimassa pitäisi. Ihanana kukoistasiwat rakkauden ja rauhan suloiset kukkaiset, ellei tämä ohdake kukistaisi niitä. Totinen rakkaus ei hae omaansa, se elää muita warten, asettaensa toisen kohdalle ja toisen luontoon, taiputtaike toisen tahdon mukaan, kärsittää toisen mietteitä, unhotta kärsimyksensä toisen ilossa, ilonsa toisen kärsieslä, ja kärsii sen tähden walttamatta, iloitsee ylpeydetä, tekee työtä itäwästyvästä, lepää rauhattomuudesta ja walwoo wäsymyksettä.”

"Keskinäinen toiseensa-luottamus on war-
 sinfin kotielämän onnellisuuden ehto. Elkäätte
 siis sulkeko sydämmittänne. Ettehän tarvitse
 ajatuksianne salata, koska ette pahaa ajattele,
 koska päin vastoin ajatuksenne sisältää rau-
 hallisen rufouksen toisen onnellisuuden edestä.
 Puuttuva toisiinsa-luottamus synnyttää usein
 epä-luulon ja tämä muita pahoja luuloja.
 Mutta ei voi mikään rakkaus, mikään onnelli-
 suus pysyä, missä nämä fatalat tunnot, ovat
 waloille päässeet. Jos sydämmesi aina on
 avoin lähemmille koetetuille ystäwillesi, niin
 eihän mikään epä-luulo saata nousta teidän
 wälillänne? Ihminen ei luule mitään siinä,
 jossa selwästi näkee. Epäluulo elää mielui-
 simmasti pimeydessä; pimeydessä on hänen
 kotonsa; Se ei sowisen rakkauden kanssa, joka ei
 wääryydestä iloitse, mutta kaikki par-
 haaksi kääntää. Tähän lisäfsi suo meille
 tällainen toiseensa-luottamus? Keskinäinen

tojen ja ajatuksien vaihtaminen sanomattoman ja ilollisen rauhan. Glon tunnot tulevat kahdenkertaisesti iloisiksi, murheen ja surun vähemmän katkeriksi. Tämän on se ihminen hawainnut, joka on katsonut sitä koettamisen waa maksawan, ellei hänen sielustaan ole farannut pois kaikki ihmis-sydäminen jaloimmat tunnot."

"Wanha sananlasku sanoo: Lapsen mieli on wahaa pehmiempi, se on: Mitä ihminen lapsuudessa näkee ympärillensä, se painuu pian, wäliin ikuisiksi ajoiksi lapsen mieleen. Tokainen hawaitsee tästä kuinka tärkeä se on, että Wanhemmat owat lapsilleen, wanhemmat sisarukset nuorenmille hyvänä esikuvana. Jos wanhemmat antawat lapsilleen parahimmaitfin neuwot, mutta itse eläwät opettamia opetuksia vastaan, joutuu lapsi pian epätietoon kumpi on oikea: neuwoko wai teko. Wahwasti saatte uskoa että neuwot unhotetaan, mutta työt seurataan. Ne muodestuwat usein toistensa jälkeen. Usein ta-

pahtuu, että vanhin lapsi, jos jos se on hyvästi kasvatettu, sittemmin kasvattaa sisarusiaan, jotka viimein eivät saata muuta kuin hyvästi käyttää itseään, koska he eivät näe muita esimerkkejä kuin hyviä. Tästä voidaan ymmärtää kuinka tarpeellinen on, että lapset kun ne tulevat pois kodostaan juotuvat hyvään seuraan, sillä tässä on sama ohje-nuora käytettävä, tässäkin on se hyvän tai pahan esikuvaa, jota seuraavat. Vanhempain ja sisarusten hyvät esikuvat ovat niin muodoin kotielämän onnellisuuden tärkeimmät välivälikappaleet, mutta tähän vaaditaan järkähtämätön vaariin-ottaminen käytöksistään, aikomuksella, ja käheydellä tavaksi voitettu itsensä hillittämisen voima, kun myöskin voimaa kusiistamaan niitä vikoja, joita syntymä on meihin istuttanut.”

”Joka ei löydä onnellisuutta kodossaan ei koskaan löydä sitä, vaikka ympäri

maailmaa sitä hakisi. Satu kertoo meille miehestä, joka matkusti ympäri maailmassa löytääksensä onnen. Mihin hän tuli siellä oli onni nykyjään ollut, mutta matkustanut tiehensä tiätämättömillä mialle. Monnet vuodet turhaan onnea haettuaan, lewottomuuden ja tyytymättömyyden alaisena, palasi hän viimein kotiaan, ja hawaitsi silloin suureksi ihmeekseen ja ilokseen onnen jätetyn fotonsa owella. — Niin tapahtuu usein warsenaisessa elämässä. Onnea ja iloa haetaan kaikkisissa muissa paikoissa paitsi kodossa, sen tähden ettei onnia siellä ole ymmärretty käsittää. Onni luullaan riippuvan ainoasti huwituksesta ja huwikkeista kodon ulkona, nykyistä hetkeä muistetaan, ei tulevaisia. Wähäinen ansaittu raha, voimattoman ja wanhuuden turwa, otetaan ja uhrataan huwitustien alttarille. Halu huwitustien perään vähentää työhalun. Mutta aika on rahaa; laiskuus syö kaikki, eikä ansaitse mi-

tään. Wiimien seuraa tarpeita hirmuinen, ryysyisin puetettu nälästynyt h ä t ä. Nälkä-
 fuolemaan on mahdotoin fuoleminen; Häätä ei
 la'ista tiedä, se ei tottele Kristillisyyden eikä
 waltakunnan lakeja. Häätä watilsee himon neu-
 wonantajakseen, ja rikoksen seura-lumpalisseen,
 ja nämä wiewät aina, pikemmin tahi myöhem-
 min perikatoon, ja siehen onnettomuuteen, josta
 awun tieltä eksyneitä viimein odottaa”

Wielä löytyy kadossakin huwituksia, waikka-
 pa ei niin kiihottawia, peuhaawia ja huwittawai-
 sia. Työkin jo on huwitus. Joka työtä tekee ei
 mielipahasta tiedä. Hywästi tehty työ tuo mu-
 kaansa unden ilon, josta enenee sillä voitolla
 kun se meillä antaa. Mutta ihminen ei taida
 aina työtä tehdä; Ihmisen ruumis tarwitsee
 lepoa, sielu myös. Silloin tulee lepo-päiwä
 hiljaisen ilonsa kausa; ihminen saa Jumalan
 huoneessa nostaa ajatuksensa maailman wäyhäi-
 sista asioista niihin korkeihin, walosiin awa-

ruuksiin, jotka ovat fuolemattoman hengen ois-
 feat katvmaat; siellä löytää hän lohduitusta
 murheissaan ja vastoinkäymisissään, jotka elä-
 mästä ovat erkanemattomat, siellä tulee was-
 taansa toivo, että Jumala kaikki hyväkfi
 kääntää ja usko, että kulkku täällä murheen-
 laaksoissa ainoastaaan on ijankaikkiseen elämään
 valmistus, että sinne on oikean Kristityn for-
 kein ja autuain pyrkiminen. Kesällä odottawat
 meidä nuo wiattomat, rauhalliset riemut, joita
 luonto meillä valmistaa: kulkemiset sen ihai-
 suuksissa, niittämisen- ja leikkuun-juhlat. Meillä
 löytyy luossonnakin seura-elämä, kotielämä;
 sillä silloin on kodon seudut: pellot, niityt,
 moisiot, ja wedet ynnä muut, perhe-jäsentän huo-
 lena, työnä ja huwituksena, joihin kaikki osan-
 sa ottawat ja joka-päiväisellä työllä ulkona
 nauttiwat luonnon terweyttä, iloa ja uskallus-
 ta. Myöskin talwis-aikana on kodolla hiljaiset
 rauhalliset huwituksensa kehoittawaisten ja o-

pettelewaisten firjain lufemifessa, taidollisten ja koetettuun ihmisten kanssa-kyymifissa, ilollifissa wiattomissa leikeissa j. n. e. Mutta etufynnessa on tyo eli hyodyllisen askaroitsemisen aina muistettava, silla tyo on ihmisten kunnia, ja juuri tyolla loytaa han ne wali-lappaleet, joilla taitaa valmistaa onnellisuutta itselleen ja muille. Kodosta puhuessani en minä tahdo unhottaa niitä sen jäseniä, joita palkolliseksi kutsutaan. Mikäämme niille sulkeko sitä rakkautta, jolla meidän on lähimmäisiämme kohtelemisen. Ovat nekin ihmisiiä, ne hyydyttävät meitä, ne säästävät meiltä monta waiwaa; niiden osa waltakunnassa on paljo halwempi meidän. Meidän wel-wollisuutemme on siis tehdä elämä heille — niin hupaiseksi kun on mahdollinen, meidän on hel-leydällä heille näyttäminen, että me pidämme heidät perheemme jäseninä, Kristillisen ko-

tomme jäseninä, lenkkinä eli mutkana siinä käädyssä, jota raffaus on kotoonkutonut. Meidän on myöskin welvollisuutemme, että kun tauti kahi wanhuus heidän osalleen lankee, pitää heistä murheen, ja tarfoin katsoa etteivät, kun kentiesi owat parhaan ikänsä palwelussessamme uhranneet, wanhoilla päiwillään tarwitse färsiä hätää.

”Näitä katsastaessa elkäämme unhottaako niitä onnen ja onnettomuuden, ilon ja surun, myötä- ja wastoinkäymisten vaihteita, jotka alin omaa kohaawat meitä waellussessamme maailmaasa. Useimmaasti ei ihminen onnen päivänä tunne onnellisuuttaan; hänen mielestään pitää se niin toleman; hän unhottaa anisein nostaa ajatuksensa kaiten hyvän lahjan antajalle; mutta kun surun ja murheen päiwät saawuttawat hänen, ei hän laffaa walittamasta. Hän ei tule ajattelemaan, että wastoinkäyminen usein on totiseen onnellisuuteensa myö-

tä kähymistä paljon hyödyttäväisempi, sillä onnellinen ei muista tavallisesti muuta kuin maallisia ja huvituksiaan; usein näkyy hänestä kun saattaisi hän kaipiotta olla ilman taivahatta ja sen apua. — Kaikki käh muuttenfin hywin päinsä. Mutta nyt tulee murheet ja vastoinkäymiset. Mistä silloin neuvoa, lohdutusta ja apua? Ainoastaan Jumalasta, jonka syli ei ole koskaan suljettu onnettomalle, joka satuwaisena sinne tahtoo palata — ainoastaan Hänen sanassa, joka sisältää auttawaisia rohoja sairaalle sydämmelle, epäilewäiselle mielle. Koska niin muodon myötä kähminen usein wie meidät ijankaiffisesti onnestamme. mutta vastoinkähminen ajaa meitä sitä lähes symään, miksi siis niin tietämättömällä kähsimättömyydellä kannamme onnettomuuden päivän painawaa ristiä? miksi ihastuen, sokeana ja ajattelematta kiiruhdamme eteenpäin onnen kuffa-seppeleillä valmistetulla, mutta liukkaalla

ja liivakalla tiellä? Ei, niin ei oikea Kristitty tee; Hän ottaa kiitäväisellä ja hiljaisella ilolla vastaan onnen tuomia, mutta hän ei uuhota mistä ne tulevat, hän muistaa että iloiset ja suruiset päivät seuraavat toisiaan, hän heittäytyy suurimmassa nöyryydessä niiden koetuksien alle, joita Jumala tahtoo päällensä panna. Tämän elämän vaiheet ovat hänestä yhtä luonnolliset kuin ilman muuttuminen. Hän on nuoruudestaan ottanut sen ohje-nuoran seurataksien: *älä waadi elämästä liian paljon, älä lupaa siitä itsellesi enemmän, kuin se voi antaa,* ja nämä ajatukset ovat antaneet hänelle suuren lohdutuksen, sillä ne ovat valmistaneet häntä vastaan ottamaan sitä onnetointia kohtaloa, jota hän ei ole saattanut wälttää. Minä tahdon ainostaan tässä muistuttaa siitä helleilevästä osan-otosta, joka lohdutuksena kristillisessä koudossa aina kohtaa meitä, jossa kaikki kilwan tarjoovat meillä apun su ja ovat valmiit fantamaan meidän fuormaamme, jota mielellään ottafiwat kofonaisena meidän niskoiltamme, itse fantaaaksensa sitä.

Älkääte rakkaat ystäväni! kun minun ääneni on hiljeyntynyt, kun on sydämmeni lafannut tyfytämästä, unhottafo mitä tänä päivänä olen fertonut. Wetäkääte wielä lujemmalle ne fiteet, joilla rakkaus on teitä yhteen fitonut, sillä rakkaus on se ainoa wälifappale, jofa woi tehdä teitä järkfähtämättömästi onnellisiksi. Tämä fanani on ensimmäinen ja viimeinen. Sillä rakkaudesta tai rakastamattomuudesta riippuu kotielämän onnellisuus tai onnettomuus."

"Minulla ei ole nyt mitään muuta fanomista teille. Minä faan nyt waan viimeksi liifutella sydämillä teidän ylitsenne futsua Herran runfasta fiunasta: Herra finnatkoon ja warjelkoon teitä, Herra walaistkoon kaswonsa teidän päällenne ja olkoon teille armollinen, Herra kääntäköön kaswonsa teidän puoleenne ja antakoon teillä ijanfaiikkisen rauhan. Nimehän Ilän ja Pojan ja Pyhän Hengen. Amen.

Ja tällä siunauksella lopetti wanhus rakastawaisen puheensa. Hän oli aawistanut lähtöään ja tahtoi käyttää viimeisiä voimiaan rakastettuinsa tehotukseksi ja hyödyksi. Rakastettuihin sydämiin painuivat sanansa, ne pysyivät muistossa pysyväisenä. Kuulauden kulluttua makasi jo wanhus kätettynä maan rauhalliseen poveen, jossa hurskaan rauha alkaa, ijäti pysyen. Tultuaan takasin wanhusta haudaan saattamasta, päättivät wainajan sukulaiset, että Iso-isän jälkeen-säätos piti heille ja edespäin hedän lapsillensa annettaman, näiden ensimmäisenä rippi-käyntö-päiwänä, ja iso-isän kuolinpäiwänä josta perheessä luettaman. Niin on tähän saakka vuosittain tehty, ja me olemme kuulleet, että tämä suku aina on ollut tunnettu hywisksi ja onnellisiksi awiomiehiksi ja waimoiksi, onnellesiksi wanhemmiksi, onnellisiksi lapsiksi, ja ollut aina sen kristillisen kotielämän esikuwa, jonka perustusta tässä olemme näyttäneet.

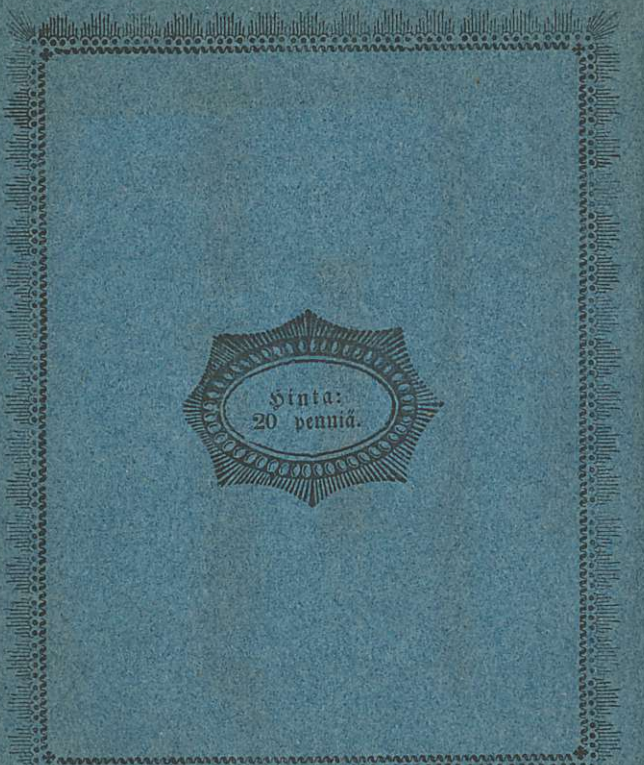

1112 37008

Johann Sebastian, Herrmanns

Engelstisch und Teufelsisch.

Erbenrecht. Guernsey.

Гіта:
20 пенніа.